

'İş Davalarında Arabuluculuk Anayasaya Uygun'

Anayasa Mahkemesi, işe iade davalarında mahkemeye gitmeden arabulucuya başvurma zorunluluğu getiren düzenlemenin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemini reddetti. - 11.12.2018

Anayasa Mahkemesi, işe iade davalarında mahkemeye gitmeden arabulucuya başvurma zorunluluğu getiren düzenlemeyi anayasaya uygun buldu.

İşçi ve işveren uyuşmazlıklarında arabuluculuk sistemini dava şartı haline getiren düzenleme, 1 Ocak 2018 itibarıyla yürürlüğe girmişti.

CHP, arabulucuya başvurulmasını dava şartı kabul eden, iş sözleşmesi feshedilen işçinin işe iade talebiyle arabulucuya başvurma zorunluluğu getiren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun bazı hükümlerinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Davayı esastan inceleyen Anayasa Mahkemesi, düzenlemelerin anayasaya aykırı olmadığına karar vererek iptal istemini reddetti.

Yüksek Mahkemenin Resmi Gazete'de yayımlanan gerekçesinde, arabuluculuğun, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak adlandırıldığı, arabuluculuk sürecinin ılımlı, esnek ve mücadeleci olmayan bir yapıda kurgulandığı belirtildi.

Kanunun genel gerekçesinde de tarafların kendi iradeleriyle uzlaşarak uyuşmazlığa son vermelerinin ve bu şekilde arabuluculuğun toplumsal barışa katkı sağlamasının beklendiği aktarıldı.

Her uyuşmazlığın çözümünün mahkemelerden beklenmesinin mahkemelerin iş yükünün artmasına ve davaların makul sürelerde bitirilememesine yol açabildiğine işaret edilen gerekçede, bu durumun tarafların menfaatlerine de ters düşebildiği kaydedildi.

Gerekçede, yargı görevinin ağır iş yükü altında yerine getirilmesi zorlaştıkça, yargının iş yükünün azaltılması, adalete erişimin kolaylaştırılması ve usul ekonomisi gibi çeşitli nedenlerle yargıya ilişkin anayasal kuralların etkililiğinin sağlanması da gözetilerek, uyuşmazlıkların çözümü için arabuluculuk gibi yöntemlere başvurulabildiği ifade edildi.

“Eşitlik arabuluculuk kurumunun temel özelliklerinden”

Anayasal kurullara uygun olmak şartıyla bu tür yöntemlere başvurulup başvurulamayacağının, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kaldığı vurgulanan gerekçede, şu tespitler yapıldı:

“İşçi ve işveren ilişkilerinde işçinin işveren karşısında zayıf konumda olduğu genel olarak kabul edilmekte ise de eşitlik arabuluculuk kurumunun temel özelliklerindendir. Kanunda, tarafların arabulucuya başvururken ve tüm süreç boyunca eşit haklara sahip oldukları düzenlenmiştir. Eşitliğin ön planda tutulduğu bir ortamda, işçi ve işverenin eşit düzeyde ve kendilerini rahatça ifade edebilecekleri şekilde karşılıklı uyuşmazlığa çözüm bulmaları sağlandığında, işveren karşısında zayıf konumda olduğu değerlendirilen işçinin baskı altına alınacağı söylenemez.

Uyuşmazlığın daha kısa sürede, daha az masrafla ve her iki tarafın tatmini sağlanarak yargıya taşınmadan çözümlenmesi, tarafların uzun sürebilecek yargılama süreçleri ile yıpranmasını engelleyebileceği gibi mahkemelerin iş yükünü azaltarak, yargı teşkilatının daha etkin ve verimli çalışmasına da hizmet edebilir. Bu nedenlerle dava konusu kuralın kamu yararının sağlanması amacına yönelik olduğu ve adalet, hakkaniyet ölçülerine aykırı bir yönünün bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Arabuluculuğa başvurma zorunluluğunun, kişilerin hak aramalarını imkansız hale getiren veya aşırı derecede zorlaştıran etkisiz ve sonuçsuz bir sürece neden olmadıkça hak arama hürriyetinin özüne dokunduğu söylenemez.”

5 yıllık zamanaşımı süresi

Yüksek Mahkeme, kanundaki, “İş sözleşmesinin feshine bağlı alacakların zamanaşımı süresini 5 yıl olarak belirleyen” düzenlemenin iptal istemini de reddetti.

Zamanaşımı sürelerinin belirlenmesinin kanun koyucunun takdir yetkisinde olduğuna değinilen gerekçede, iş sözleşmesinin sona ermesinden itibaren başlayan 5 yıllık sürenin,

gerekli hazırlıkların yapılabilmesi ve dava hakkının kullanılabilmesi bakımından yeterli ve makul bir süre olduğu vurgulandı.

Gerekçede, iş sözleşmesinin feshine bağlı alacakların zamanaşımı süresinin 5 yıl olarak belirlenmesinin hukuk devleti ilkesine ve hak arama hürriyetine aykırı bir yönü bulunmadığı kaydedildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA